Programování 1 pro matematiky

1. cvičení, 29-9-2022

tags: Programovani 1 2022, středa, čtvrtek

Obsah:

- co budeme dělat v tomto semestru
- co od sebe očekáváme a pravidla hry
- první kroky v Pythonu

Co budeme dělat

NMN111 Programování I, dotace 0/2, zakončení zápočtem

Náplní předmětu Programování 1 jsou základy programovacího jazyka Python, ovládnutí jeho příkazů a také praktické práce u počítače při psaní a ladění programů. Jde nám tedy pouze o technickou stránku věci, nebudeme se příliš věnovat nějakému výkladu algoritmů a už vůbec ne jejich efektivitě, tomu bude věnován až předmět Programování 2 v letním semestru.

V minulých letech jsme během zimního semestru učivo procházeli zhruba následovně:

- 1. Úvod, podmínky k zápočtu, ReCodEx. Instalace Pythonu, IDLE. Python jako kalkulačka. Výrazy, operace s čísly, relace, logické spojky. Programy základní input a print, while, if, indentace, komentáře.
- 2. Pořádně print, if (zanořování, elif), ciferný součet, Euklidův algoritmus, test prvočíselnosti.
- 3. Zpracování posloupnosti dat. Seznamy, operace, indexování.
- 4. Seznamy operace. Více čísel na řádku split(). Fibonacciho čísla, vyhledávání v poli, třídění.
- 5. Formátovaný výstup. Ladění programu. Funkce parametry, lokalita.
- 6. Řezy seznamů a řetězce.
- 7. N-tice (tuples). List comprehension. Gaussova eliminace.
- 8. Množiny a slovníky.
- 9. Základy objektového programování.
- 10. Objektový návrh programu.
- 11. Funkce jako objekt. Lambda-funkce.
- 12. Soubory. Výjimky.
- 13. Standardní knihovna (random, itertools, ...)

Tento přehled je jen rámcový, k jednotlivým tématům se budeme opakovaně vracet v kruzích.

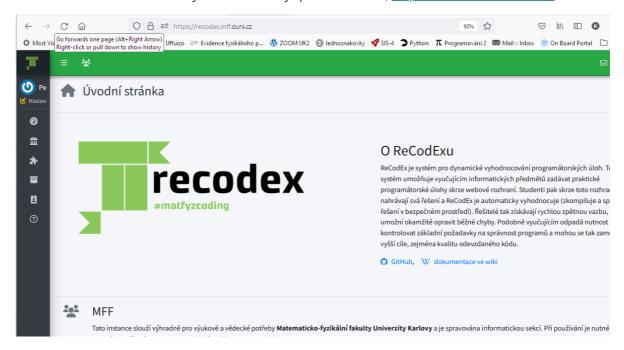
Pomoc

Budeme dělat jednoduché věci, ale programování je spojeno s častými pocity frustrace, když vám nebude fungovat něco, co by podle vás určitě fungovat mělo. Základní postup v takovémto případě je zeptat se lámanou angličtinou Googlu. Zpravidla najdete kvalifikovanou odpověď.

Klidně se ptejte i mě, v průběhu cvičení, nebo e-mailem. Nepodceňujte zejména problémy s instalací nebo během Pythonu na svém počítači, ty je potřeba vyřešit bezodkladně.

Podmínky zápočtu: domácí úkoly

Budete dostávat domácí úkoly a odevzdávat je přes ReCodEx, https://recodex.mff.cuni.cz.

Zaregistrujte se v ReCodExu. Použijte svoje přístupové údaje do SISu. Pak se prosím zaregistrujte do skupiny pro toto cvičení, můžete tak učinit volbou "SIS integration". Tento krok je nutný, abyste si v ReCodExu nasli své domácí úkoly a mohli je i odevzdávat.

Pro zápočet budu požadovat **70% správných odevzdaných domácích úkolů**. Hodnocení bude tolerantní: váš kód nemusí být uplně správný, pokud bude jasně vykazovat autenticky vynaložené úsilí a adekvátní zvládnutí probraných témat.

Zpravidla dostanete na každém cvičení 2 úlohy + 1 "bonusovou". Z hlediska bodú jsou všechny tři úlohy ekvivalentní. Počet bodů pro získání zápočtu se ale odvíjí jenom od dvou úloh na cvičení.

Kdo jsou účastníci zájezdu a co z toho vyplývá

Někteří z vás už umi programovat v Pythonu a někteří jste úplní začátečníci.

Na tomto cvičení bychom měli poněkud srovnat hendikepy. Proto bude platit několik nespravedlivých pravidel:

- Pokud máte pocit, že Python umíte a jenom byste se tady nudili, nemusíte cvičení navštěvovat. Musíte ale nasbírat dostatečný počet bodů za domácí úkoly.
- Domácí ukoly jsou většinou hodnoceny 10 body bez ohledu na obtížnost. Bonusové úlohy bývají náročnější, aby si pokročilejší Pythonisté mohli vyzkoušet svaly.

Instalace Pythonu

Tady máme vícero možností a nechám na váš výběr, kterou si zvolíte.

1. Základní distribuce Pythonu

Stáhněte si instalátor pro svůj systém tady: https://www.python.org/downloads/.

Zvolte si nejnovější verzi 3.11. Součástí je vlastní interpret a jednoduché IDE *Idle*. S tímto klidně vystačíte pro celý kurz, ale pro následující semestr už budete chtít pracovat v nějakém vyspělejším prostředí.

2. Anaconda

Toto je velká distribuce, která obsahuje rozsáhlou podporu pro využítí Pythonu ke zpracování dat, strojové učení a pod. Stáhnete si ji tady: https://www.anaconda.com/products/individual a zabere vám docela hodně místa na disku. Součástí je i vyspělé IDE pro vývoj v Pythonu - *Spyder*.

3. Google Colab notebooky

Nemusíte nic instalovat, stačí jít na colab.google.com a začít psát kód do notebooku.

https://colab.research.google.com

Potřebujete ale Google účet.

IDE pro Python

Existuje několik programovacích editorú a vývojových prostředí pro Python, například *PyCharm*, *Atom*, *Sublime Text*, atd. Klidně si na ně přejděte, když vám spartánské *Idle* přestane vyhovovat. U Windows je jednodušší pro tyto IDE použít distribuci Anaconda.

První kroky v Pythonu

Konečně se dostáváme k vlastnímu programování. Otevřeme si Idle konzoli:

Práce s konzolí - Python jako kalkulačka

```
1
   >>> 1+1
2
    2
   >>> 2+3*4+5
4
   19
5 >>> 2 + 3*4 + 5
6
   19
7
   >>> (2+3)*(4+5)
8
   45
   >>> 2**10
9
10 | 1024
11
   >>> 2**100
12
   1267650600228229401496703205376
```

Desetinná čísla

Celočíselné dělení a modulo

```
1 | >>> 7 // 3
2 | 2
3 | >>> 7 % 3
4 | 1
5 | >>> -7 // 3
6 | -3
7 | >>> -(7//3)
8 | -2
9 | >>> (7 // 3) * 3 + 7 % 3
10 | 7
```

Proměnné

```
1     >>> a = 100
2     >>> b = 23
3     >>> a+b
4     123
5
6     >>> soucet = 0
7     >>> soucet = soucet + 10
8     >>> soucet = soucet + 3
9     >>> soucet
10     13
11     >>> soucet += 1
12     >>> soucet
13     14
```

Matematické funkce

```
1 >>> import math
2 >>> math.pi
3 3.141592653589793
4 >>> math.sin(math.pi / 3)
5 0.8660254037844386
```

Nápověda

```
1 >>> help(math.sin)
2 >>> help(math)
```

Logické výrazy

```
1  >>> 5**7 > 7**5
2  True
3  >>> math.cos(0) < 0
4  False
5  >>> 0.8 <= sin(pi/3) <= 0.9
6  True
7  >>> pi>3 and pi<4
8  True
9  >>> x>0 or not x>0
10  True
11  >>> 1 == 1
12  True
13  >>> 1 != 2
14  True
```

Seznamy, množiny, slovníky

```
1  >>> ovoce = {"jablka", "hrušky", "pomeranče"}
2  >>> ovoce.add("švestky")
3  >>> ovoce
4  {"jablka", "hrušky", "švestky", "pomeranče"}
5  >>> ovoce.add("hrušky")
6  >>> ovoce
7  {"jablka", "hrušky", "švestky", "pomeranče"}
```

```
1 >>> číslice = {"jedna" : 1, "dva" : 2, "tři" : 3}
2 >>> číslice["tři"]
3 3
4 >>> číslice["čtyři"] = 4
5 >>> číslice
6 {"jedna" : 1, "dva" : 2, "tři" : 3, "čtyři" : 4}
```

Náš první program: počítáme od 1 do 10

```
1 | i = 1
2 | while i <= 10:
3 | print(i)
4 | i += 1</pre>
```

Odsazení je v Pythonu nekompromisně vyžadováno a musí být konzistentní. Tedy pokaždé pro stejnou úroveň stejné odsazení. Nahrazuje závorky kolem programových struktur.

```
1 | i = 1
2  while i <= 10:
3    if i%2 == 0:
4        print(i)
5    i += 1</pre>
```

Teď se ještě zeptáme, do kolika se má počítat:

```
1    n = int(input("Do kolika chceš počítat? "))
2    i = 1
3    while i <= n:
4        if i%2 == 0:
5             print(i)
6        i += 1</pre>
```

Nakonec můžeme přidat do textu komentáře: Python ignoruje znaky za # až do konce řádku. Komentář s vykřičníkem v prvním řádku, #!/usr/bin/env python3, se nazývá shebang a v unixových systémech informuje, jak se má soubor spustit.

```
#!/usr/bin/env python3
2
3 # Nejprve zjistíme, do kolika počítat
   n = int(input("Do kolika chceš počítat? "))
4
5
6 # Aktuální číslo
7 i = 1
                      # Ještě pokračovat?
8 while i <= n:
     if i%2 == 0:
9
                        # Je číslo sudé?
10
         print(i)
                         # Další, prosím!
11
      i += 1
```

Radši nepoužívejte v zdrojovém kódu a v komentářích diakritiku, pokud to není nevyhnutné. Můžete občas narazit na nepříjemné problémy.